

A Stádium 28 Kör nyilatkozata az Erasmus és Horizont pályázatok ügyében

Az Európai Tanács, majd a Bizottság (EB) 2022. decemberi határozata szerint nem kaphatnak friss támogatásokat az Európai Unió által finanszírozott Erasmus+ együttműködési és oktatási csereprogramból, valamint a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramból azok a magyarországi oktatási intézmények, amelyek közérdekű vagyongazdálkodási alapítványi formában működnek, vagy amelyeket ilyen alapítványok tartanak fenn. Az EB úgy látta, hogy a kuratóriumokba a kormány által delegált tagok kiválasztása, azoknak az egyetemi oktatásba és kutatásba kapott beleszólási joga nem világos, így nincs biztosítva ezen intézmények átlátható működése, elszámoltathatósága és bennük a kutatás szabadsága.

A magyar kormány az elmúlt egy év alatt folyamatos tárgyalásokat folytatott az EU döntéshozóival, de sajnos ezek egyelőre nem vezettek eredményre. Ennek okát elsősorban abban látjuk, hogy a kormány által a tárgyalásokkal megbízott miniszter nem kap megfelelő felhatalmazást a kormánytól az EB által igényelt változtatások véghezvitelére. Ráadásul a tárgyalásokról, a Bizottság által igényelt és a magyar fél által felajánlott módosításokról a kutatói és oktatói gárda, valamint a szélesebb közvélemény sem kap megfelelő tájékoztatást.

A jelen állás szerint az alapítványi egyetemek kuratóriumaiból ugyan kikerültek a prominens kormánytagok és politikusok, de a kormányhoz hű új tagok kiválasztási folyamata továbbra is átláthatatlan, az esetleges pályázati, kinevezési folyamat szenátusi kontrollja és nyilvánossága nem biztosított. Véleményünk szerint a megoldás hiányáért a „Brüsszelt” vádoló kormányzati nyilatkozatok és sajtómegjelenések jelentősen zavarják a tárgyalási folyamatot, így a Bizottság és az Európai Parlament pozitív szándékú hozzáállása folyamatosan csökkenhet.

Az elmúlt hetekben került nyilvánosságra, hogy a kormány az európai programok helyett (vagy remélhetőleg azok mellett) hazai mobilitási programot indít Pannónia Ösztöndíjprogram néven, a Horizont Europe helyett pedig egy HU-rizont nevű nemzetközi kutatási együttműködési programot hirdet meg. Bár az ezekre a programokra szánt támogatások segíthetik a hazai mobilitási és kutatási célok elérését, semmiképpen nem pótolhatják a széleskörű európai programokat.

Az európai egyetemek és kutatóintézetek hálózata két- és többoldalú szerződéseken, akár évtizedes, intézmények és személyek közötti együttműködésen alapul. Ehhez biztosít az EU két programja jogi garanciákat és finanszírozási forrásokat. Ezt a hálózatot nem lehet a viszonylag szűkös hazai forrásokból, egyik napról a másikra összerakott programokkal helyettesíteni.

Egyetértve az Oktatási Hálózat és más kutatói és oktatói szervezetek korábbi követeléseivel (<https://oktatoihalozat.hu/erasmus-horizont-vissza-europaba/>) elvárjuk, hogy a kormány érdemi tárgyalásokban tegyen eleget az EB elvárásainak, adjon megfelelő tájékoztatást a tárgyalásokról, és tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a magyar diákok és kutatók ismét részesüljenek az ország számára nélkülözhetetlen európai támogatási forrásokban. Csak így válhatnak a magyar hallgatók, oktatók és kutatók ismét az európai egyetemi közösség teljes jogú tagjaivá.

Stádium 28 Kör, 2024. január 29.